

**Pani Maria Koc
Przewodnicząca
Komisji Gospodarki Narodowej
i Innowacyjności**

Dot. ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (druk senacki 303)

Szanowna Pani Przewodnicząca,

działając na podstawie art. 44 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1643 z późn. zm., dalej: ustawa o skok) Kasa Krajowa pragnie przedstawić co następuje.

W dniu 17 grudnia 2020 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (druk senacki 303), która będzie przedmiotem posiedzenia Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności, zaplanowanego na dzień 11 stycznia 2021 r.

Ustawa ta w art. 1 pkt 32 lit. b przewiduje zmianę w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: ustawa z dnia 2 marca 2020 r.), polegającą m.in. na dodaniu w art. 36 tej ustawy nowego ust. 3a w brzmieniu stanowiącym, że przepisy art. 8d-8f, regulujące kwestię obniżenia limitu maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego, tracą moc z dniem 31 grudnia 2021 r.

Zgodnie z Uzasadnieniem przedłożenia rządowego Z uwagi na przedłużający się stan epidemiczny, wskazane jest przedłużenie obowiązywania przepisów art. 8d–8f ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.), stanowiących podstawę ograniczenia kosztów pozaodsetkowych kredytu konsumenckiego. Obniżenie maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych kredytu na czas przewidziany w ustawie ma chronić szczególnie wrażliwych klientów przed wykorzystywaniem ich słabszej pozycji przez pożyczkodawców

(predatory lending). Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, kiedy pożyczkodawca – co już obecnie zdarza się w wielu podmiotach oferujących szybkie pożyczki – stosowałby maksymalne stawki kosztów pozaodsetkowych. (...) Obecne rozwiązania są tworzone przy założeniu radykalnego zaburzenia życia społeczno-ekonomicznego w czasie epidemii i mają mieć charakter tymczasowy. U ich podstaw leży zarówno troska o szczególną ochronę konsumenta w trudnym dla niego okresie, jak również zasada solidarności społecznej, kiedy to branża finansowa i pożyczkowa przejmie na siebie część kosztów kryzysu.

Podzielając potrzebę ochrony klientów w okresie pandemii, wskazać jednocześnie należy, iż przedłużenie ograniczeń wynikających z art. 8d-8f bez wprowadzenia pewnych modyfikacji mających na celu złagodzenie skutków obowiązywania tych ograniczeń dla kredytodawców może, w niektórych przypadkach, postawić pod znakiem zapytania realność tej ochrony, w szczególności poprzez utrudnienie dostępu do kredytów.

Wprowadzając na mocy ustawy z 2 marca 2020 r.¹ czasowe (obowiązujące przez 365 dni od dnia wejścia w życie ustawy) ograniczenie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego ustawodawca przesądził jednocześnie, że po upływie terminu obowiązywania tego ograniczenia kredytodawca, o którym mowa w art. 8d-8f, może za pozostały okres obowiązywania umowy, pobierać pozaodsetkowe koszty kredytu w wysokości określonej przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. kredycie konsumenckim (art. 31zc ust. 1). Regulacja ta stała się dla kredytodawców podstawą do takiego sparametryzowania oferowanych produktów kredytowych, które uwzględniałyby potrzebę zachowania rentowności; znalazła ona także swoje odzwierciedlenie w zawieranych umowach, jak i w dokumentacji wewnętrznej, w tym m.in. w projekcjach finansowych. W tym kontekście istotne jest, aby przewidziane w ustawie z 17 grudnia 2020 r. przedłużenie okresu obowiązywania ograniczeń MPKK odnosiło skutek wyłącznie do umów, które zostaną zawarte po upływie 365 dni od dnia wejścia w życie ustawy z 2 marca 2020 r., to jest po dniu 8 marca 2021r. W związku z powyższym postulować należy wprowadzenie do ustawy odpowiedniego przepisu przejściowego.

Podnieść także należy, iż jak wynika z Uzasadnienia przedłożenia rządowego oczekiwania związane z przedłużeniem okresu obowiązywania ograniczeń wysokości MPKK (a zarazem pozytywna ocena dotychczasowych efektów regulacji, wprowadzonych na mocy ustawy z 31 marca 2020 r.) dotyczą w szczególności pożyczek udzielanych przez firmy pożyczkowe, w tym zwłaszcza *bardzo krótkich, wysokokosztowych pożyczek, czyli tych najbliższych lichwie*, jak również pożyczek średnioterminowych. Ograniczenia te jednak mają charakter generalny i dotyczą również kredytów udzielanych na dłuższe okresy. W szczególności, również w odniesieniu do tych kredytów obowiązuje – jednolita dla wszystkich kredytów bez względu na okres, na jaki zostały udzielone - norma, zgodnie z którą pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie mogą być wyższe od 45% całkowitej kwoty kredytu (art. 8d ust. 3 i ust. 4 pkt 2). O ile w przypadku kredytów krótko- i średnioterminowych ograniczenie to nie nasuwa zastrzeżeń, to w przypadku kredytów długoterminowych, w szczególności takich, które udzielane są na okresy nie krótsze niż 5 lat, może ono – biorąc pod uwagę koszty, ponoszone przez kredytodawców – być nadmierne, a w konsekwencji prowadzić do ograniczenia

¹ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, Dz.U. poz. 1842 z późn. zm.

dostępu do takich kredytów, co z kolei stałoby w sprzeczności z zakładanym celem ustawy jakim jest ochrona interesów kredytobiorców. Z tej perspektywy w ocenie Kasy Krajowej pożądane byłoby rozważenie możliwości wyłączenia stosowania tego ograniczenia w odniesieniu do kredytów długoterminowych, w szczególności udzielanych na czas nie krótszy niż 5 lat.

Respektując przywołaną w Uzasadnieniu zasadę *solidarności społecznej*, kiedy to branża finansowa i pożyczkowa przejmie na siebie część kosztów kryzysu zauważyć wszelako należy, że także ta branża – niezależnie od jej roli w łagodzeniu skutków pandemii – została bezpośrednio dotknięta jej skutkami, m.in. w wyniku obniżek stóp procentowych, przy czym jak wynika z ostatnich doniesień, możliwe jest dalsze obniżenie stóp procentowych (obniżka mogłaby nastąpić już w I kwartale 2021 r.). Stąd też wydaje się, że niezależnie od wprowadzanych rozwiązań, nakierowanych wprost na ochronę konsumentów, należałoby rozważyć wprowadzenie regulacji, które stanowiąc czynnik ułatwiający utrzymanie rentowności działalności kredytowej pośrednio działałyby również na rzecz konsumentów, którzy dzięki tym rozwiązaniom mieliby zapewnioną możliwość ubiegania się o kredyt w legalnie działających i nadzorowanych podmiotach. Takim rozwiązaniem mogłoby być czasowe wprowadzenie, w okresie przejściowym, regulacji ustalającej wysokość odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ ustawy - Kodeks cywilny na poziomie nie niższym niż 12 %. Warto tu odwołać się do tradycji brytyjskich unii kredytowych, które w warunkach niskich stóp procentowych mogły udzielać pożyczek oprocentowanych na poziomie nie wyższym niż 12%.

Według szacunkowych wyliczeń przeprowadzonych w jednej z kas, z powodu obecnych parametrów, w oparciu o które kształtowana jest wysokość kosztów kredytu blisko 10% potencjalnych kredytobiorców, mających zdolność kredytową zostaje pozbawionych możliwości zaciągnięcia kredytu.

W związku z powyższym Kasa Krajowa pragnie zwrócić się z prośbą o rozważenie możliwości wprowadzenia do ustawy następujących propozycji legislacyjnych:

W ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) w art. 8d:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku kredytów, których umowny okres spłaty jest nie dłuższy niż 5 lat, pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie mogą być wyższe od 45% całkowitej kwoty kredytu.”

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należą się w części przekraczającej:

1) maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w ust. 1 lub 2,
lub

2) w przypadku kredytów, o których mowa w ust. 3 - 45% całkowitej kwoty kredytu.”;

c) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

"5. W przypadku gdy wysokość odsetek maksymalnych, obliczona zgodnie z art. 359 § 2¹ ustawy - Kodeks cywilny jest niższa niż 12 %, odsetki maksymalne wynoszą 12 %."

Pragnę wyrazić nadzieję, że przedstawione w niniejszym piśmie uwagi i propozycje spotkają się ze zrozumieniem i przychylnością Pani Przewodniczącej oraz pozostałych członków Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności.

Łączę wyrazi szacunku,

Rafał Matusia
PREZES

Załącznik: propozycja poprawki.

Do wiadomości:

Pan Tadeusz Kościński Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej

(Projekt)

Poprawka

**do ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw
(druk senacki 303)**

W ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) w art. 8d:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku kredytów, których umowny okres spłaty jest nie dłuższy niż 5 lat, pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie mogą być wyższe od 45% całkowitej kwoty kredytu.”

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego wynikające z umowy o kredyt konsumencki nie należą się w części przekraczającej:

1) maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu obliczone w sposób określony w ust. 1 lub 2, lub

2) w przypadku kredytów, o których mowa w ust. 3 - 45% całkowitej kwoty kredytu.”;

c) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. W przypadku gdy wysokość odsetek maksymalnych, obliczona zgodnie z art. 359 § 2¹ ustawy - Kodeks cywilny jest niższa niż 12 %, odsetki maksymalne wynoszą 12 %.”.

Uzasadnienie

Celem proponowanej poprawki jest ułatwienie dostępu do kredytów tym kredytobiorcom kredytu konsumenckiego, w przypadku których m.in. z powodu pandemii ryzyko kredytowe jest wyższe. Jednocześnie poprawka zmierza do uwzględnienia wyższych kosztów obsługi kredytów, ponoszonych przez kredytodawców w przypadku kredytów udzielanych na dłuższy termin.

